

Τμήμα πολιτισμού, Δημιουργικών Μέσων & Βιομηχανιών
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

**Μια ματιά στο μέλλον του “μετανθρώπου”
μέσω της ταινίας μικρού μήκους
“Μηχανική Ευτυχία”**

Φοίβος-Νικόλαος Ζώτης

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Πασχαλίδου Μαρία

Βόλος, Θεσσαλία

Σεπτέμβριος 2023

Μια Ματιά στο μέλλον του “μετανθρώπου” μέσω της ταινίας μικρού μήκους “Μηχανική Ευτυχία”

The future of the “posthuman” through the lens of the short film “Mechanical Happiness”

Μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής

Μαρία Πασχαλίδου

(Επίκουρη καθηγήτρια/ Εικαστικές Τέχνες και Κινούμενη Εικόνα/ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Κωνσταντίνος Καλαντζής

(Επίκουρος καθηγητής/ Ανθρωπολογία, Μέσα και Αναπαράσταση / Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Απόστολος Κορδάς

(Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό/ Επεξεργασία ψηφιακής εικόνας - Πολυμέσα/ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Το παρακάτω κείμενο υπογράφεται από τον/τη φοιτητή/φοιτήτρια που εκπόνησε την ΠΕ «Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας, η οποία Εκπονήθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας του ΤΠΔΜΒ»

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «*Μια ματιά στο μέλλον του “μετανθρώπου” μέσω της ταινίας μικρού μήκους “Μηχανική Ευτυχία”*» εκπονήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών μου σπουδών στο τμήμα Πολιτισμού Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με έδρα το Βόλο. Αναμφίβολα η παρούσα εργασία δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς τη συμβολή κάποιων ανθρώπων που νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω. Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως την Επίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας Μαρία Πασχαλίδου για τη πολύτιμη συμβολή και στήριξη και τη συστηματική καθοδήγησή της καθ’ όλη τη διάρκεια της συγγραφής της εργασίας μου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω ακόμη, για τον κύριο Κωνσταντίνο Καλαντζή και τον κύριο Απόστολο Κορδά, μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής για τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση της εργασίας. Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω τους Αλέξανδρος Καναβός, Βλάσσης Ζώτης, Μαρίνα Γκινίδη, Μπέττυ Νικολέση, Ερμής Κατσαούνης, Νεφέλη Πολυμέρου, Σπυριδούλα Βλάχου, Θεοχάρης Θεοχαράκης, Χάρης Καραϊσκος, Λυδία Πετροπούλου, Βασίλης Σάρου, Ιάσοντας Ζαφειρόπουλος, Κορνήλιος Σταματιάδης, Δέσποινα Δονδοντζίδου, Τάσος Κουλούρης, Σπύρος Χαρμάνης, Κωσταντίνος Καραδήμας και Λίλυ Πέτκοβα ανθρώπους που χωρίς την πολύτιμη βοήθεια τους δεν θα ήτανε δυνατή η δημιουργία και ολοκλήρωση της ταινίας “Μηχανική Ευτυχία”.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	4
Link Ταινίας:.....	4
Περίληψη	5
Εισαγωγή	6
Έρευνα	7
Πλοκή ταινίας	10
Η ιδέα και οι βασικές πηγές έμπνευσης της ταινίας	11
Ο κόσμος της ταινίας “Μηχανική Ευτυχία”	14
Αναφορές και λεπτομέρειες	16
Στυλ και ενδυματολογία	20
Η παραγωγή της ταινίας.....	24
Επίλογος.....	27
Βιβλιογραφικές Αναφορές	28
Σενάριο	30

Link Ταινίας:

<https://youtu.be/jvemy5nT3Vo>

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η δημιουργία και η παρουσίαση ενός οπτικοακουστικού συνόλου το οποίο παρουσιάζει την φιλοσοφία του διανθρωπισμού και κατ' επέκταση τον "μετάνθρωπο". Μέσω της ταινίας "Μηχανική Ευτυχία" γίνεται η προσπάθεια να οπτικοποιηθεί ένας θεωρητικός μελλοντικός κόσμος στον οποίο η προηγμένη τεχνολογία επιτρέπει την δημιουργία "μετανθρώπων". Η ταινία παρόλα αυτά, χαρακτηρίζει ως μάλλον δυστοπικό το μέλλον του "μετανθρώπου" και προειδοποιεί για τυχόν κινδύνους και προβλήματα που θα δημιουργήσει αυτή η τεχνολογία. Τέλος προσπαθεί να απαντήσει το τί πραγματικά μας κάνει ανθρώπους, τι είναι η ελευθερία και πότε είμαστε πραγματικά ελεύθεροι και πότε κάποιος ζει ολοκληρωτικά.

Summary

The main purpose of this thesis is about the creation and the presentation of an audiovisual project that will analyze the philosophy of transhumanism and by an extension its goal "the posthuman". The creation of the movie "Mechanical Happiness" is an attempt for the visualization of a theoretical, futuristic world where the technology is advanced enough to allow the creation of "the posthuman". The movie, however, has a dystopian view of the future and tries to warn us about certain dangers and problems that may arise from this technology. Lastly, it tries to give answers to what really makes someone human, what really is freedom and where we are truly free and when and if someone truly lives his life.

Εισαγωγή

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί σε μεγάλο βαθμό συνέχεια της ερευνητικής μου εργασίας που πραγματοποιήθηκε το προηγούμενο εξάμηνο. Μέσω αυτής της πτυχιακής λοιπόν, προσπαθώ να εξηγήσω την φιλοσοφία του διανθρωπισμού και το θεωρητικό αποτέλεσμα της τον μετάνθρωπο. Η παρούσα φιλοσοφία είναι κάτι το οποίο με εγκέντρισε από το ερευνητικό κομμάτι της, καθώς εκεί ανακάλυψα πως ο διανθρωπισμός είναι κάτι που άρχισε ως μια απλή ιδέα, η οποία πολύ γρήγορα μετατράπηκε σε ολόκληρη φιλοσοφία και αυτή η φιλοσοφία πλέον έχει μετατραπεί οριακά σε επιστημονικό πεδίο.¹ Το συναρπαστικό όμως είναι πως σε αντίθεση με το τεράστιο σύνολο των επιστημών και των φιλοσοφιών που η τέχνη λειτουργεί μόνο σαν παρατηρητής τους και μπορεί μόνο να αναπαραστήσει τα αποτελέσματά τους, ο διανθρωπισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την τέχνη και ιδιαίτερα με αυτή του κινηματογράφου, καθώς οι καλλιτέχνες καλούνται να φανταστούν και να δημιουργήσουν αυτόν τον φανταστικό, μελλοντικό κόσμο του διανθρωπισμού και να διαμορφώσουν το πως πιστεύουν ότι θα μοιάζει ο μετάνθρωπος. Έτσι, σε μια αντίθεση από το τι συμβαίνει συνήθως, η επιστήμη είναι αυτή η οποία εμπνέεται από την τέχνη και προσπαθεί να μιμηθεί και να πραγματοποιήσει τα δημιουργήματα των καλλιτεχνών.

Με αυτόν τον τρόπο λοιπόν, και εγώ δημιούργησα τον δικό μου μελλοντικό κόσμο και τον προσωπικό μου μετάνθρωπο, μέσω μιας ταινίας “Μηχανική Ευτυχία”. Εμπνεόμενος από την έρευνα που πραγματοποίησα το προηγούμενο εξάμηνο και τις δουλείες άλλων συναδέλφων κινηματογραφιστών, προσπάθησα να δώσω την δικιά μου εκδοχή σε ένα μέλλον που ο διανθρωπισμός πετυχαίνει τον σκοπό του και δημιουργεί τον μετάνθρωπο.

Οδηγώντας τον αναγνώστη αυτής της πτυχιακής από τα ίδια μονοπάτια που διέσχισα και εγώ, αρχικά παρουσιάζεται το κομμάτι της έρευνας στο οποίο δίνονται οι ορισμοί των εννοιών που μας ενδιαφέρουν, ακόμα γίνεται μια μικρή ιστορική αναδρομή σε αυτό που θεωρείται η φιλοσοφία του διανθρωπισμού. Έπειτα αφού ολοκληρωθεί το κομμάτι της έρευνας, ακολουθεί το κομμάτι δημιουργίας της ταινίας. Οπού θα αναλυθούν τόσο οι πηγές έμπνευσης όσο και αλλά ερεθίσματα που με οδήγησαν στην δημιουργία της ταινίας. Τέλος ακολουθεί η προσωπική μου ερμηνεία και ανάλυση για πολλά από τα συμβάντα και τις λεπτομέρειες της ταινίας καθώς και ορισμένες επιλογές και τεχνικές των γυρισμάτων της ταινίας.

Έρευνα

Το να δοθεί ένας απλός και σύντομος ορισμός του διανθρωπισμού (transhumanism)², μιας έννοιας που ξεκίνησε ως απλή φιλοσοφία, στην συνέχεια μετατράπηκε σε πολιτιστικό κίνημα και πλέον μπορεί να θεωρηθεί ακόμα και “παρακλάδι της επιστήμης”³, είναι σχεδόν αδύνατο. Με σκοπό λοιπόν, την καλύτερη κατανόηση και “οριοθέτηση” του όρου πρώτα θα αναφερθούν οι κυριότερες ιδέες πάνω στις οποίες βασίστηκε η φιλοσοφία του διανθρωπισμού. Η βελτίωση και η αυτό-τελειοποίηση του ανθρώπου είναι δύο ιδέες, που εμφανίζονται πολύ πριν την πρόοδο της βιοεπιστήμης και της τεχνολογίας του σύγχρονου κόσμου.⁴ Μάλιστα, από ιστορικές πηγές γίνεται

¹ Max More & Natasha Vita-More, 2013, The Transhumanist Reader: Classical and Contemporary Essays on the Science, Technology, and Philosophy of the Human Future, First Edition. Δημοσιεύθηκε 2013 από τους John Wiley & Sons, Inc. σ. 13

² Αγγλική λέξη από τα συνθετικά Trans- (Πρόθημα Δια- ή Πέραν-) και Human (Άνθρωπος)

³ Max More & Natasha Vita-More, 2013, The Transhumanist Reader: Classical and Contemporary Essays on the Science, Technology, and Philosophy of the Human Future, First Edition. Δημοσιεύθηκε 2013 από τους John Wiley & Sons, Inc. σ. 13

⁴ Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, σ. 89

γνωστό πως οι άνθρωποι πάντα επιχειρούσαν να βελτιώσουν τον εαυτό τους και χρησιμοποιούσαν διάφορες μεθόδους για να το επιτύχουν.⁵ Αυτές επρόκειτο κυρίως για μέτρα “ελέγχου της ποιότητας των απογόνων”, τα οποία κυμαίνονται από πρακτικές ευγενικού περιεχόμενου όπως αναφέρονται από τον Πλάτωνα στην Πολιτεία μέχρι και “ιστορικούς μύθους” παιδοκτονίας όπως ο Καιάδας στην Σπάρτη. Όσο για την ιατρική δυνατή θεωρούνταν μόνο η θεραπεία, δηλαδή η επαναφορά του ανθρώπου στο “ακέραιο”, καθώς η υπέρβαση των “δώρων” της φύσης ήτανε κάτι το αδύνατο. Έτσι οποιαδήποτε προσπάθεια βελτίωσης του ανθρώπου περιοριζόταν στα όρια του φυσικά δυνατού.⁶

Σήμερα όμως, με την συνεχή ανάπτυξη στον χώρο των βιοιατρικών επιστημών και τη ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη προσφέρουν δυνατότητες άνευ προηγουμένου⁷. Πλέον ο άνθρωπος δεν υπακούει στο ακέραιο, δεν τον περιορίζει η φύση (τουλάχιστον όχι στον βαθμό που τον περιόριζε στο παρελθόν) και μπορεί να αποζητά το άριστο, να ξεπεράσει δηλαδή και την ίδια την φύση.⁸ Στο μέλλον μέσα από τις προβλεπόμενες εξελίξεις στο χώρο της γενετικής μηχανικής και την αναβάθμιση και εφεύρεση νέων τεχνολογιών δίνεται να δώσει στον άνθρωπο την δυνατότητα να φτάσει στην βέλτιστη μορφή του.⁹

Κάπως έτσι λοιπόν, μέσω της πεποίθησης πως ο άνθρωπος πρέπει να φτάσει στην “βέλτιστη” μορφή του οικειοποιώντας και ενσωματώνοντας στον εαυτό του βιοτεχνικές και τεχνολογικές εφευρέσεις “γεννιέται” η φιλοσοφία που ονομάστηκε “Διανθρωπισμός”.

Παρόλα αυτά, λόγω της τεράστιας ανάπτυξης της φιλοσοφίας και του κινήματος που αυτή γέννησε, είναι σχεδόν αδύνατο να καταλήξει κανείς σε έναν και μόνο ορισμό καθώς έχει διαμορφωθεί πληθώρα εννοιών και θεωρημάτων πάνω στο τι ακριβώς αντιπροσωπεύει αυτή η φιλοσοφία, Αυτό που μπορεί όμως να γίνει, είναι να δοθούν κάποια κοινά σημεία που οι περισσότεροι θεωρητικοί φαίνεται να συμφωνούν.¹⁰

Σύμφωνα με την αρχική διατύπωση του διανθρωπιστή φιλοσόφου Max More (1990)

Πρόκειται για μια φιλοσοφία ζωής, η οποία ως σκοπό έχει την συνέχιση και την επιτάχυνση της προόδου βελτίωσης της νοήμον ζωής πέρα από την τωρινή ανθρώπινη μορφή της και των

⁵ Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, σ. 89

⁶ Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, σ.90-91.

⁷ Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, σ. 111

⁸ Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, 113

⁹ Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014, 111, 113

¹⁰ Max More & Natasha Vita-More, 2013, The Transhumanist Reader: Classical and Contemporary Essays on the Science, Technology, and Philosophy of the Human Future, First Edition. Δημοσιεύθηκε 2013 από τους John Wiley & Sons, Inc. σ. 15

ανθρώπων περιορισμών μέσω της επιστήμης και της τεχνολογίας, οδηγούμενη πάντα από αρχές και ιδεώδη που προάγουν την ζωή.¹¹

Ακόμα έναν ορισμό παίρνουμε από το βιβλίο “Συχνές Ερωτήσεις για τον Διανθρωπισμό” (Transhumanist FAQ) (2003)

Το πνευματικό και πολιτιστικό κίνημα που επιδιώκει την πιθανότητα και την επιθυμία της θεμελιώδους βελτίωσης της ανθρώπινης κατάστασης μέσω της εφαρμοσμένης λογικής, πιο συγκεκριμένα με την ανάπτυξη και την διάθεση ευρέως διαθέσιμων τεχνολογιών για την εξάλειψη της γήρανσης και την σημαντική ενίσχυση των ανθρωπίνων πνευματικών, σωματικών και ψυχολογικών δυνατοτήτων.¹²

Το ίδιο βιβλίο παρουσιάζει ακόμα έναν ορισμό οποίος βασίζεται στην μελέτη και όχι στην έννοια του διανθρωπισμού (Transhumanist FAQ) (2003)

Η μελέτη των επιπτώσεων, των υποσχέσεων και των πιθανών κινδύνων των τεχνολογιών που θα μας επιτρέψουν να ξεπεράσουμε τους θεμελιώδεις ανθρώπινους περιορισμούς και την σχετική μελέτη των ηθικών θεμάτων που εμπλέκονται στην δημιουργία και την χρήση τέτοιων τεχνολογιών.¹³

Ο Διανθρωπισμός μπορεί κατά μια έννοια να θεωρηθεί επέκταση του “Ανθρωπισμού”¹⁴, οι ανθρωπιστές πιστεύουν πως αυτό που μετράει είναι ο άνθρωπος. “Μπορεί να μην είμαστε τέλειοι αλλά μπορούμε να βελτώσουμε τα πράγματα αν προωθήσουμε την ορθολογική σκέψη, την ελευθερία, την παιδεία, την δημοκρατία και την γενικότερη έγνοια για τον συνάνθρωπο μας”. Οι διανθρωπιστές συμφωνούν με τα παραπάνω αλλά πιστεύουν ότι μπορεί κάποιος να φτάσει το επίπεδο του “τέλειου”. Όπως οι ανθρωπιστές χρησιμοποιούν ορθολογικά μέσα για να βελτιώσουν τον κόσμο έτσι και οι διανθρωπιστές πιστεύουν ότι χρησιμοποιώντας τα ίδια μέσα αλλά και την τεχνολογία μπορούν να βελτιώσουν τον άνθρωπο πέρα από τους περιορισμούς της φύσης, δημιουργώντας έτσι την δυνατότητα να δημιουργηθεί κάτι πάνω από τον

¹¹ Max More & Natasha Vita-More, 2013, The Transhumanist Reader: Classical and Contemporary Essays on the Science, Technology, and Philosophy of the Human Future, First Edition. Δημοσιεύθηκε 2013 από τους John Wiley & Sons, Inc. σ. 15

¹² Nick Bostrom, 2003, Transhumanist FAQ –A General Introduction-. Έκδοση 2.1 σ. 4

¹³ Nick Bostrom, 2003, Transhumanist FAQ –A General Introduction-. Έκδοση 2.1 σ. 4

¹⁴ Με τον όρο **ανθρωπισμό** εννοούμε τη στάση ζωής που βασίζεται στην επιστημονική μέθοδο για να κατανοήσει τη λειτουργία του σύμπαντος, απορρίπτει την ιδέα του υπερφυσικού και της μετά θάνατον ζωής και υπερασπίζεται την ικανότητα του ανθρώπου να λαμβάνει ηθικές αποφάσεις που βασίζονται στη λογική, την ενσυναίσθηση, στο ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο και στη φιλοδοξία του προς το γενικότερο καλό της ανθρωπότητας
Wikipedia,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

άνθρωπο¹⁵, φτάνοντας δηλαδή στο επίπεδο του “Μετανθρωπισμού” (Posthumanism)¹⁶

Ο Dieter Birnbacher αναφέρεται στον Μετανθρωπισμό ως έναν γενικό όρο που αφορά ένα θεωρητικό είδος ανθρώπινης ύπαρξης ριζικά μεταμορφωμένο μέσω εξελιγμένων ιατρικών τεχνικών και με τη χρήση της νευροτεχνολογίας, βιοτεχνολογίας και νανοτεχνολογίας.¹⁷ Ο Μετανθρωπισμός λοιπόν, είναι μια θεωρητική κατάσταση που θα επιτευχθεί εάν και όταν οι διανθρωπιστές επιτύχουν πλήρως στο όραμα τους. Μια μελλοντική ύπαρξη με βασικές λειτουργίες τόσο διαφορετικές και αναβαθμισμένες από αυτές του σύγχρονου ανθρώπου που δεν θα μπορούσε πια να θεωρηθεί άνθρωπος (τουλάχιστον με την σύγχρονη σημασία της λέξης).¹⁸

Πλοκή ταινίας

Η ταινία ακολουθεί την περιπέτεια του Φίλιππου, ενός νεαρού άντρα που φαίνεται να έχει εγκλωβιστεί σε ένα μπαρ. Σταδιακά όμως, ο θεατής ανακαλύπτει πως το μπαρ λειτουργεί ως μια νοητική φυλακή και στην πραγματικότητα ο Φίλιππος είναι παγιδευμένος στον νέο του εαυτό τον “Μετάνθρωπο”. Ο Φίλιππος χρησιμοποιώντας την δημιουργικότητα του και την φαντασία του καλείται να ξαναγνωρίσει, και ακόμα σημαντικότερα, να ξανανιώσει γενικά την έννοια του “συναισθήματος” κάτι το οποίο φαίνεται να είχε ξεχάσει. “Σύμμαχοι” του σε αυτήν την αναζήτηση θα υπάρξουν: Ο μπάρμαν ο οποίος παρότι φαίνεται να θέλει να τον κρατήσει στο μπαρ, παράλληλα, μέσα από φιλοσοφικές ερωτήσεις, τον βοηθάει να καταλάβει τι πραγματικά θέλει στην ζωή του. Η κοπέλα που αποτελεί την εναρκτήριο δύναμη του Φιλίππου για την αναζήτηση του συναισθήματος και τέλος το ίδιο παρελθόν και αναμνήσεις του Φιλίππου που τον βοηθάνε να συνειδητοποιήσει την δραματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται.

¹⁵ Nick Bostrom, 2003, Transhumanist FAQ –A General Introduction-. Έκδοση 2.1 σ. 4

¹⁶ Dieter Birnbacher, «Posthumanity, Transhumanism and Human Nature», Medical Enhancement and Posthumanity, Bert Gordijn και Ruth Chadwick (επιμ.), Springer 2008, σ. 95

¹⁷ Dieter Birnbacher, «Posthumanity, Transhumanism and Human Nature», Medical Enhancement and Posthumanity, Bert Gordijn και Ruth Chadwick (επιμ.), Springer 2008, σ. 95

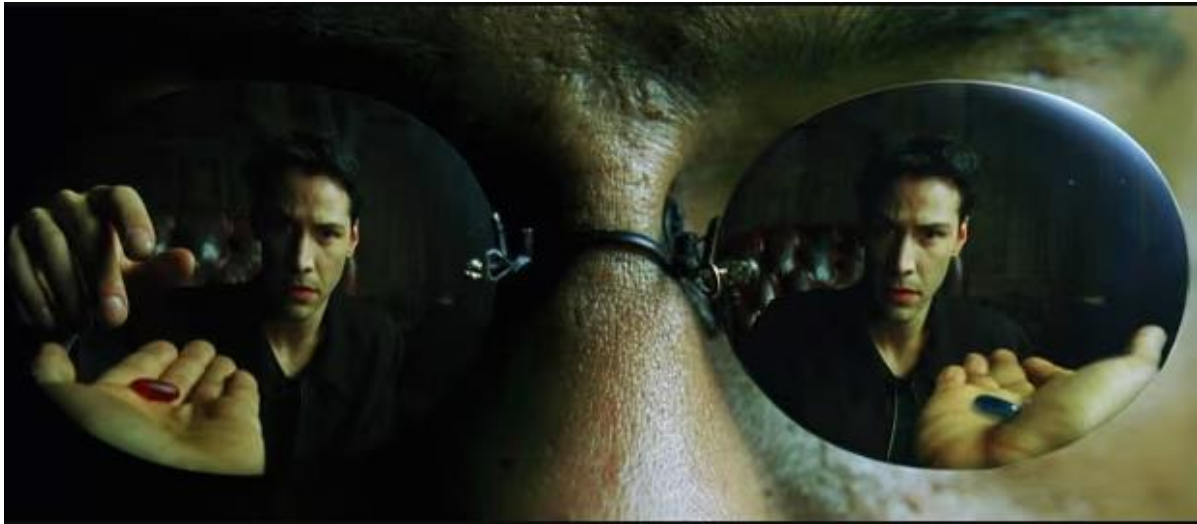
¹⁸ Nick Bostrom, 2003, Transhumanist FAQ –A General Introduction-. Έκδοση 2.1 σ. 5

Η ιδέα και οι βασικές πηγές έμπνευσης της ταινίας

Η αρχική ιδέα για την ταινία ήταν κάτι που ξεκίνησε από μια μικρή ιστορία φαντασίας του Γιώργου Αθανασίου το “The Chorus of the Great Machine”¹⁹ η οποία γράφτηκε το 2019, ενδιαφέρον είναι πως από τότε ακόμα είχαν υπάρξει συζητήσεις για την δημιουργία μιας ταινίας μικρού μήκους πάνω στο θέμα αλλά παρέμειναν απλές συζητήσεις. Αργότερα το 2021, το θέμα της ταινίας ξαναήρθε στην επιφάνεια ως πιθανό πρότζεκτ της εργαστηριακής ομάδας κινηματογράφου “24 καρέ”²⁰ μάλιστα τότε είχε γραφτεί ένα αρχικό σενάριο, δυστυχώς όμως, λόγω προβλημάτων και χρονικών περιορισμών ούτε τότε κατάφερε να πραγματοποιηθεί κάτι το παραπάνω. Την άνοιξη του 2023 έχοντας πλέον την πίεση δημιουργίας μιας πτυχιακής και τις γνώσεις πάνω στο αντικείμενα του διανθρωπισμού και του μετανθρωπισμού, λόγω της ερευνητικής μου εργασίας, αποφάσισα πως ήρθε η ώρα να πραγματοποιηθεί αυτή η πολύχρονη ιδέα.

¹⁹ Μια αγγλόφωνη ιστορία μικρού μήκους για έναν άνθρωπο που σταδιακά γίνεται μέρος μια μεγάλης μηχανής, χάνοντας έτσι τον εαυτό του και την προσωπικότητά του

²⁰ 2021-2023 ομάδα φοιτητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας που σκοπό έχει την εκμάθηση της κινηματογραφικής τέχνης και την δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού.
<https://www.facebook.com/groups/298872658746749>

Εικόνα 1. Στιγμιότυπο από το "Matrix" (1999)

Για την δημιουργία αυτού του έργου βασίστηκα (πέρα από τα προαναφερόμενα), σε ταινίες όπως το "matrix"²¹, ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην ιδέα που υιοθέτησε το "matrix" δηλαδή το "σπήλαιο του Πλάτωνα" μια αλληγορία στην οποία αναλύεται ο κόσμος των ιδεών από τον οποίο ο άνθρωπος πρέπει να ξεφύγει για να μπορέσει να αντικρίσει τον πραγματικό κόσμο. Άλλες ταινίες που εμπνεύστηκα αποτέλεσαν το "Minority Report"²² και τα "Blade Runner"²³, "Blade Runner 2049"²⁴, στα οποία βασίστηκα για την δημιουργία της κοινωνικοπολιτικής κατάστασης στην οποία θα λάμβανε χώρα η ταινία, καθώς και η γαλλική ταινία μικρού μήκους "La Jette"²⁵ από την οποία υιοθετήθηκε η ιδέα της αναζήτησης του συναισθήματος "ως απόδραση από την φυλακή", ακόμα και το anime²⁶ "Paprika"²⁷ το οποίο συμβουλευτήκα για την δημιουργία του χώρου του μπαρ και τις δυναμικές των χαρακτήρων μεταξύ τους. Μέσα από αυτές τις ταινίες κατάφερα να

²¹ *Matrix*. Σκην. Lana Wachowski. Πρωτ. Keanue Reeves, και Laurence Fishburne. Warner Bros, 1999
Ταινία επιστημονικής φαντασίας, βασισμένη σε μεγάλο βαθμό στο "Σπήλαιο του Πλάτωνα"
<https://www.imdb.com/title/tt0133093/>

²² *Minority Report*. Σκην. Steven Spielberg. Πρωτ. Tom Cruise, και John Cohen. DreamWorks, 2002
Ταινία επιστημονικής φαντασίας
<https://www.imdb.com/title/tt0181689/>

²³ *Blade Runner*. Σκην. Ridley Scot. Πρωτ. Harrison Ford, και Rutger Hauer. The Ladd Company, 1982 ταινία επιστημονικής φαντασίας
<https://www.imdb.com/title/tt0083658/>

²⁴ *Blade Runner 2049*. Σκην. Denis Villeneuve. Πρωτ. Harrison Ford, και Ryan Gosling. Alcon Media Group, 2017 ταινία επιστημονικής φαντασίας
<https://www.imdb.com/title/tt1856101/>

²⁵ *La Jette*. Σκην. Chris Marker. Πρωτ. Etienne Becker, και Jean Negroni. Argos Films, 1962 Γαλλική ταινία μικρού μήκους επιστημονικής φαντασίας.
<https://www.imdb.com/title/tt0056119/>

²⁶ "anime" Χρησιμοποιείται εναλλακτικά για να προσδιορίσει τόσο τα κινούμενα σχέδια που έχουν ιαπωνική καταγωγή όσο και την τεχνική κινουμένων σχεδίων που τα παράγει σε ιαπωνικό έδαφος.
<https://el.theclickinggeneration.com/4081-definition-of-anime>

²⁷ *Paprika*. Σκην. Satoshi Kon. Πρωτ. Megumi Hayashibara, και Toru Emori. Sony Pictures Entertainment Japan, 2006
<https://www.imdb.com/title/tt0851578/>

φανταστώ και να δημιουργήσω τον κόσμο πάνω στον οποίο θα στέκονταν η ταινία. Δεν βοήθησαν μόνο στο να φανταστώ πως ακριβώς θα λειτουργούσε μια μελλοντική τεχνολογικά εξελιγμένη κοινωνία αλλά μου έδωσαν την ιδέα να του να βασίσω την απόδραση του Φιλίππου από την φυλακή στο συναίσθημα. Τελευταία πηγή έμπνευσης αποτέλεσε η πρόσφατη τεχνική εξέλιξη σε τομείς που γενικά μπορούν να τοποθετηθούν στην φιλοσοφία του διανθρωπισμού, π.χ βιονικά χέρια και το “τσιπάκι του Έλον Μάσκ” το “neuralink”²⁸

Εικόνα 2. Στιγμιότυπο από το “Minority Report” (2002)

Εικόνα 3. Στιγμιότυπο από το “Blade Runner 2049” (2017)

²⁸ <https://neuralink.com/>

Εικόνα 4. Στιγμιότυπο από το "La Jetee" (1962)

Εικόνα 5. Στιγμιότυπο από το anime "Paprika" (2006)

Ο κόσμος της ταινίας "Μηχανική Ευτυχία"

Ο κόσμος του “Μηχανική Ευτυχία” είναι μια μελλοντική, τεχνολογικά εξελιγμένη δυστοπία²⁹. Χρονολογικά δεν τοποθετείται πολύ μακριά από το σήμερα (2023), αν έπρεπε να δοθεί μια ημερομηνία αυτή θα ήταν γύρω στο 2050. Σε αυτόν τον μελλοντικό κόσμο, η κλιματική αλλαγή έχει επιδεινωθεί σε τεράστιο βαθμό. Μέσω του Καπιταλισμού η οικονομική και πολιτική δύναμη των πολυεθνικών εταιριών έχει γιγαντωθεί με αποτέλεσμα η υπερσύγχρονη τεχνολογία που κατέχουν να χρησιμοποιείται ως μέσο “φυλάκισης” του απλού εργαζόμενου λαού με δεσμευτικά συμβόλαια στα οποία ανταλλάζουν την επιβίωση τους με την ελευθερία τους. Μια παρόμοια κατάσταση με αυτήν που περιγράφεται ως “Καπιταλιστικός ρεαλισμός”³⁰ από τον Mark Fisher. Συνοπτικά πρόκειται για μια ατμόσφαιρα η οποία δεν ρυθμίζει μόνο την παραγωγή του πολιτισμού αλλά ρυθμίζει και την εργασία και την εκπαίδευση, λειτουργεί λοιπόν, σαν ένα αόρατο πεδίο φραγμού το οποίο περιορίζει την σκέψη και την δράση.³¹ Στον κόσμο της ταινίας βέβαια, τα πιθανά θύματα δεν γνωρίζουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, καθώς οι ίδιοι αφυπνίζονται νοητικά στους ιδεατούς τους κόσμους. Μέσα σε έναν τέτοιο βρίσκονταν και ο ίδιος ο Φίλιππος μέχρι που ξαναήρθε σε επαφή με την ανάμνηση του συναισθήματος, ένα συμβάν που τον “ξυπνάει” αρχίζοντας την πλοκή της ταινίας.

Ο κόσμος της ταινίας παρόλα αυτά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως “αόριστος” καθώς ουδέποτε δίνεται κάποια πληροφορία στον θεατή για το που λαμβάνει χώρα η δράση. Αυτό είναι μια απόφαση που πάρθηκε για δύο κύριους λόγους. Αρχικά λόγω της σχέσης της ταινίας με τον ονειρικό και φανταστικό κόσμο, μην δίνοντας ακριβή τοποθεσία αλλά κάνοντας τα πάντα γενικά και αόριστα ενισχύεται η δυναμική του τι είναι αληθινό και τι όχι. Ακόμα, ακολουθώντας την γραμμή του “στερεοτυπικού” αυτού κόσμου, που βρίσκεται κολλημένος σε αυτήν την απλή, στερεοτυπική και συντηρητική άποψη των πραγμάτων, με τον μην γίνεται σαφή αναφορά στο που βρισκόμαστε, χάνεται ακόμα περισσότερο ο χαρακτήρας των πραγμάτων και οι γενικεύσεις γίνονται πιο εύκολες. Ίσως να μοιράζονται το μαρτύριο του Φιλίππου άνθρωποι από όλον τον κόσμο, ίσως πάλι και κανένας, αφήνοντας τον χώρο αόριστο το έρωτημα αυτό δεν μπορεί να απαντηθεί με σιγουριά.

²⁹ Δυστοπία (από το ελληνικό δυσ- και τόπος) ονομάζεται η κοινότητα ή κοινωνία που είναι ανεπιθύμητη ή τρομακτική

"Definition of "dystopia"". Merriam-Webster. Merriam-Webster, Inc. 2012.

³⁰ Πρωτότυπος τίτλος “*Capitalist Realism: Is There No Alternative?*” 2009 Mark Fisher

³¹ Mark Fisher, “*Capitalist Realism: Is There No Alternative?*” 2009, σ. 16

Αναφορές και λεπτομέρειες

Οι αναφορές και “τα κρυφά μηνύματα” της ταινίας αρχίζουν από τον πρώτο κιόλας διάλογο. Το ποτό που επιλέγει ο Φίλιππος “Wild Geese”, “η Αγρία Χήνα” εκτός από γευστικό, σπάνιο Ιρλανδικό Ουίσκι αποτελεί και μια αναφορά στο ζώο με το οποίο μοιράζεται το όνομα του, την χήνα, ένα ζώο που παρότι έχει εξημερωθεί και ζει στα αγροκτήματα, η άγρια χήνα αρνείται συστηματικά να υπακούσει στον άνθρωπο και συνεχίζει να ζει ελεύθερη στην φύση, δίνοντας με αυτόν τον τρόπο μια “προοικονομία”³² για το πιθανό μέλλον του χαρακτήρα του Φιλίππου. Ακόμα, αρχικά η ονομασία “Wild Geese” δόθηκε στους Ιρλανδούς που προτίμησαν να μεταναστεύσουν παρά να ζήσουν κάτω από τον Αγγλικό ζυγό. Αυτοονομάστηκαν έτσι διότι πίστευαν πως αυτή η εξορία θα κρατούσε για λίγα μόνο χρόνια και θα ξαναγύριζαν σύντομα στα πατρία εδάφη τους (όπως κάνουν και οι άγριες χήνες).³³ Αναγνωρίζουμε λοιπόν, ακόμη μια σύνδεση της ιστορίας του ποτού με την ψευδαίσθηση του Φιλίππου πως το βασανιστήριο του θα τελείωνε γρηγορότερα από ότι νόμιζε. Οι επόμενες αναφορές βρίσκονται πάλι στο χώρο του Μπαρ. Αναφορά στην μοίρα του Φιλίππου αλλά και στο σπήλαιο του Πλάτωνα αποτελεί το σπιτάκι με το κερί που βρίσκεται στο ψηλότερο ράφι πίσω από το μπαρ. Πέρα από μια παρομοίωση με την αληθινή κατάσταση του Φιλίππου (κλεισμένος σε ένα κτήριο να δουλεύει, με μοναδικό φως την οθόνη του και αργότερα το κερί που ανάβει). Αποτελεί αναφορά στον κόσμο των σκιών του Πλάτωνα, καθώς στο σπήλαιο του Πλάτωνα το φως το οποίο δημιουργούσε τις σκιές στον τοίχο ήτανε μια φωτιά. Έτσι κατά μια έννοια συνδυάζει τις δύο “πραγματικότητες” στην ζωή του Φιλίππου. Η έννοια της φυλάκισης εξερευνιέται περεταίρω με την προσθήκη της μινιατούρας κλουβί με το πουλί μέσα (δίπλα ακριβώς από το σπίτι), ενώ στο ίδιο σημείο βρίσκεται ένα μπλε κερί, μια αναφορά στο “Matrix” με το κόκκινο και μπλε χάπι το οποίο στην παρούσα ταινία έχει μεταφραστεί σε μπλε και κόκκινο κερί το οποίο συναντάται και στις σκηνές τις παραλίας. Το κόκκινο τόσο στο “Matrix” όσο και στην παρούσα ταινία συμβολίζει την “απόδραση στον πραγματικό κόσμο”, την επανάσταση και την αφύπνιση. Ενώ

³² Η προοικονομία είναι αφηγηματική τεχνική που μας προϊδεάζει (μας δίνει μια ιδέα) για τα γεγονότα που θα ακολουθήσουν, ώστε να είμαστε λίγο πολύ προετοιμασμένοι γι' αυτά. Γνωστή από τα Ομηρικά Έπη.

³³ <https://www.irishpremiumspirits.eu/history-of-the-wild-geese/>

αντίθετα το μπλε συμβολίζει τον λήθαργο και την αποφυγή μιας δύσκολης και επικίνδυνης απόφασης για να μπορέσει ο χαρακτήρας να τα ξεχάσει όλα και να συνεχίσει την “ψεύτικη ζωή του”, για αυτό λοιπόν, το μπλε κερδί συναντάται στις σκηνές του μπαρ, στην “φαντασίωση” του Φιλίππου. Η επόμενη λεπτομέρεια συναντιέται στο σημείο της διαφήμισης του “Μετανθρώπου” και συγκεκριμένα όταν ο Φίλιππος περπατάει στο διάδρομο, σε ένα γκρι και κρύο σκηνικό το μόνο που “σπάει” την μονοτονία είναι η κόκκινη γραμμή στην αριστερή γωνία. Το κόκκινο χρώμα συναντιέται σε πολλά σημεία στην ταινία, κάτι το οποίο δεν γίνεται τυχαία, έχει δοθεί βάση στην ψυχολογία των χρωμάτων, καθώς το κόκκινο είναι ένα χρώμα το οποίο συνδυάζεται με έννοιες όπως η ζωή, η υγεία, το συναίσθημα, το πάθος, την δύναμη και την αντίσταση³⁴, αξίες και μηνύματα τα οποία παίζουν σημαντικό ρόλο στην ταινία. Η τελευταία λεπτομέρεια συναντιέται πάλι στο μπαρ, συγκεκριμένα στην σκηνή που ο Φίλιππος του μπαρ μιλάει με τον Φίλιππο του πραγματικού κόσμου. Εκεί ο Φίλιππος του μπαρ κάθεται μπροστά από έναν τοίχο με πολλά ονόματα, ο οποίος λειτουργεί ως μια αναφορά στο πόσο πολλοί άνθρωποι σαν τον Φίλιππο βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση.

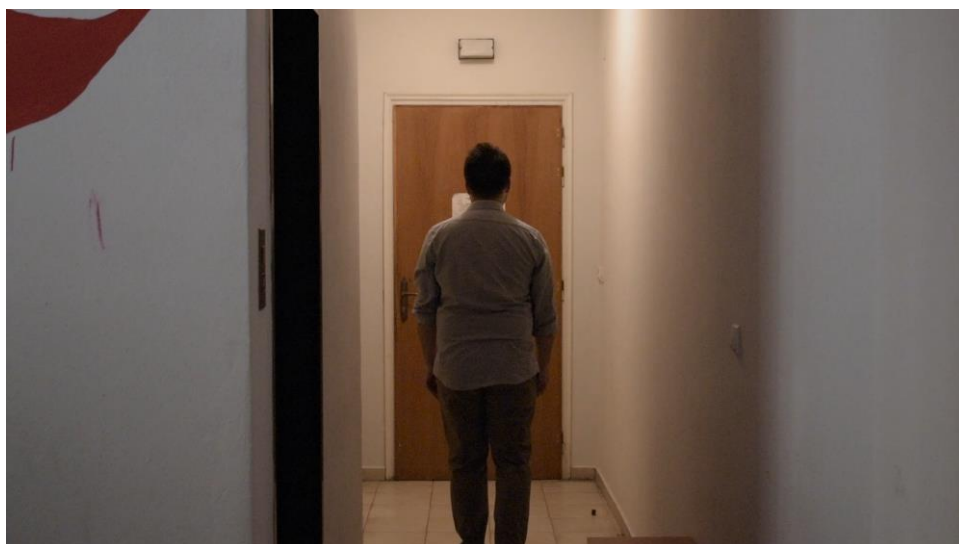

Εικόνα 6. “Μηχανική Ευτυχία” Ο μπάρμαν βάζει πότο στον Φίλιππο.

³⁴ <https://xromata.com/?p=5663>

Εικόνα 7. "Μηχανική Ευτυχία" Το σπίτι με το κερί, το κλουβί με το πουλί και το μπλε κερί.

Εικόνα 8. "Μηχανική Ευτυχία" Το κόκκινο στο διάδρομο.

Εικόνα 9. “Μηχανική Ευτυχία” Το μπλε κερί στον φανταστικό κόσμο.

Εικόνα 10. “Μηχανική Ευτυχία” Το μπλε κερί δίπλα στο κόκκινο.

Εικόνα 11. “Μηχανική Ευτυχία” Ανάβοντας το κόκκινο κερί στον πραγματικό κόσμο.

Στυλ και ενδυματολογία

Για το στυλ της ταινίας χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι ίδιες εμπνεύσεις που αναφέρθηκαν και προηγουμένως. Οι σκηνές του μπαρ γυρίστηκαν σε θερμά χρώματα αλλά στην επεξεργασία του video προστέθηκαν ψυχρά χρώματα δημιουργώντας έτσι ένα ζεστό περιβάλλον το οποίο όμως “κρύβει” κάτι ψυχρό και απόμακρο. Δημιουργώντας ένα αίσθημα αβεβαιότητας και ανασφάλειας. Εξαίρεση σε αυτόν τον κανόνα αποτελούν οι σκηνές στο τραπέζι του μπαρ όπου κάθεται ο Φίλιππος με την γυναίκα. Εκεί έχουν προστεθεί θερμά χρώματα για να δείξουν το ρομαντικό ενδιαφέρον και να κάνει τον θεατή να αισθανθεί των έρωτα τον δύο χαρακτήρων. Στις σκηνές της παραλίας ο κανόνας αυτός επαναλαμβάνεται, μάλιστα εκεί τα θερμά χρώματα αυξάνονται ακόμα περισσότερο λόγω των μικρών κόκκινων LED που έχουν τοποθετηθεί κατά μήκος της κολόνας της ομπρέλας. Τέλος στις σκηνές του γραφείου γίνεται η χρήση περιορισμένου φωτισμού και έντονων ψυχρών χρωμάτων, δημιουργώντας έτσι το συναίσθημα της μοναξιάς, της ανασφάλειας και της στεναχώριας.

Εικόνα 12. “Μηχανική Ευτυχία” Το ψυχρό και σκοτεινό γραφείο.

Μέσω της ενδυμασίας των χαρακτήρων έγινε μια προσπάθεια αφήγησης της ιστορίας μέσω του ρουχισμού τους. Ο μπάρμαν ντυμένος σχεδόν στερεοτυπικά (όπως φαντάζεται κάποιος έναν μπάρμαν τουλάχιστον), λειτουργεί ως ένας ουδέτερος δευτερεύον χαρακτήρας, που παρότι έχει πολλές σκηνές μαζί με τον Φίλιππο ποτέ δεν τραβάει την προσοχή του θεατή πάνω του. Ακόμα ο θεατής (όπως και ο Φίλιππος) ποτέ δεν είναι σίγουρος τι ακριβώς να θεωρήσει τον μπάρμαν φίλο; εχθρό; ή απλά ουδέτερο; Στο τέλος όμως καταλήγει να βρίσκεται εκεί απλά συμβουλευτικά ως ο “άνθρωπος” που τα γνωρίζει και τα ξέρει όλα αλλά ποτέ δεν θέλει να εμπλακεί περεταίρω, κάτι που μάλλον θα θύμιζε σε κάποιον έναν μπάρμαν από μια “Noir” ταινία.

Εικόνα 13. “Μηχανική Ευτυχία” Το ντύσιμο του μπάρμαν.

Το ακριβώς αντίθετο είναι η γυναίκα, η οποία από την πρώτη στιγμή τραβάει τα βλέμματα των θεατών και γεμίζει την εικόνα. Το έντονο κόκκινο φόρεμα που

φοράει είναι και αυτό που σε μεγάλο βαθμό χαρακτηρίζει όλο της τον χαρακτήρα. Αποτελεί την προσωποποίηση του συναισθήματος και ακριβώς αυτό πετυχαίνει μέσω των κόκκινων ρούχων της αλλά και των μικρών αξεσουάρ που ολοκληρώνουν την εικόνα της.

Εικόνα 14. “Μηχανική Ευτυχία” Το ντύσιμο της γυναίκας.

Η κατάσταση γίνεται λίγο πιο περίπλοκη με τον Φίλιππο. Ο Φίλιππος όντας ο μόνος “πραγματικός” χαρακτήρας έχει μια πιο πλούσια γκαρνταρόμπα και περισσότερες ενδυμασίες. Στις σκηνές του μπαρ φαίνεται περιποιημένος, φοράει καλά ρούχα χωρίς να γίνεται υπερβολικός, ενώ το στυλ του συμπληρώνουν μικρά προσωπικά αξεσουάρ (σκουλαρίκι στο αυτί, βραχιόλια στο χέρι). Αυτή η εικόνα (σε συνδυασμό με την επιλογή του Ουίσκι), κάνει τον Φίλιππο να φαίνεται ως ένας στιλάτος άντρας, που ασχολείται με την εμφάνιση και το ντύσιμο του, ξέρει τι του αρέσει και τι όχι και δεν φοβάται να γεμίσει τον χώρο με την προσωπικότητά του. Παρόμοιος τρόπος σκέψης ακολουθείται και στις σκηνές της παραλίας, το ντύσιμο του Φίλιππου σε αυτές τις σκηνές μπορεί να είναι πιο απλό και casual καθώς αυτή η εικόνα εφαρμόζει καλύτερα στην παρούσα κατάσταση, αλλά εξακολουθεί να δίνει τα ίδια στοιχεία που έδινε και στις σκηνές του μπαρ. Αυτό λοιπόν, οδηγεί στις σκηνές του γραφείου όπου έχουμε μια μεγάλη αντίθεση. Ενώ ο Φίλιππος που έχουμε γνωρίσει μέχρι στιγμής νοιαζόταν για την εμφάνιση του, είχε τα ιδιαίτερα προσωπικά χαρακτηριστικά του και εξέπεμπε μια εικόνα δυναμικότητας και σιγουριάς, τώρα έχει περιοριστεί σε ένα βαρετό, συντηρητικό σύνολο, κακοφορεμένο το οποίο βρίσκεται σε κακή κατάσταση (βρώμικο, κακοκουμπομένο και σκισμένο). Όλα αυτά βοηθάνε στο να γίνει ακόμα πιο έντονη και πιο δραματική η αντίθεση μεταξύ του ιδεατού Φιλίππου και του πραγματικού Φιλίππου. Η τελευταία πινελιά στην εμφάνιση του Φιλίππου είναι το make-up που επιλέχθηκε για να δείξει τον Φίλιππο ως “μετάνθρωπο”, εδώ χρειαζόνταν κάτι μινιμαλιστικό και λιτό που θα άλλαζε όμως την εικόνα του αρκετά ώστε να φανεί η αλλαγή του. Έτσι και επιλέχθηκε η επιλογή του “ηλεκτρονικού κυκλώματος” γύρω από τα μάτια του. Μικρά καλώδια - σημάδια τα οποία δεν έχουν συγκεκριμένη μορφή και κατεύθυνση αλλά πλαισιώνουν και διαμορφώνουν με πολύ συγκεκριμένο τρόπο το πρόσωπο του. Δημιουργώντας

κάτι το “διαφορετικό” και “μελλοντικό” χωρίς όμως ταυτόχρονα να είναι κάτι άγνωστο προς το θεατή.

Εικόνα 15. “Μηχανική Ευτυχία” Το ντύσιμο του Φιλίππου στο μπαρ.

Εικόνα 16. “Μηχανική Ευτυχία” Το ντύσιμο του Φιλίππου στο γραφείο.

Εικόνα 17. “Μηχανική Ευτυχία” Το make-up του Φιλίππου ως μετάνθρωπος

Η παραγωγή της ταινίας

Όπως όλες οι ιστορίες αρχίζουν με την συγγραφή ενός σεναρίου, έτσι και εδώ η παραγωγή της ταινίας άρχισε με το στάδιο που ίσως με δυσκόλεψε περισσότερο από όλα τα άλλα, την συγγραφή του σεναρίου. Είχα γράψει κάποια μικρά σενάρια στο παρελθόν αλλά αφορούσαν κυρίως κωμωδίες ή μικρά σκετσάκια. Στην συγγραφή του σεναρίου ασχολήθηκα με τους “τρεις χρυσούς κανόνες μιας καλής ταινίας”. Την αναζήτηση της ευτυχίας από τον πρωταγωνιστή (στην παρούσα ταινία την ελευθερία του), την παρουσία κινδύνου (εγκλωβισμός στο μπαρ) και την παρουσία ισχυρών συναισθημάτων ή αλλιώς την εσωτερική μάχη του πρωταγωνιστή³⁵. Παρόλα αυτά, η συγγραφή του σεναρίου αυτής της ταινίας ήτανε ιδιαίτερα δύσκολη λόγω της φύσης της ιστορίας, έπρεπε να υπάρξει αφήγηση σε 3 διαφορετικούς άξονες χρόνος (παρελθόν, παρόν, μέλλον). κόσμος (πραγματικός, ιδεατός) και τρόπος αφήγησης (χαρακτήρες, αφηγητής, εικόνα) όλα τα συμβάντα λοιπόν, έπρεπε να βγάζουν νόημα και στους 3 προαναφερόμενους άξονες. Αυτό δεν απαιτούσε μόνο εξαιρετική κατανόηση του τι θα συμβεί, γιατί θα συμβεί και πως θα συμβεί από μεριάς μου (πράγμα ήδη πολύ δύσκολο). Αλλά και ένα σενάριο αρκετά κατανοητό για να μπορέσουν και οι συνεργάτες μου και οι ηθοποιοί να κατανοήσουν τις ιδέες μου όσο το δυνατόν καλύτερα. Το σενάριο πήρε την τελική του μορφή μόλις δύο ημέρες πριν τα γυρίσματα της ταινίας και ακόμη και τότε έγιναν μικρόι αλλαγές κατά την διάρκεια των γυρισμάτων.

Επόμενη πρόκληση ήτανε η προετοιμασία των χώρων και των σκηνών πριν μπούμε στα γυρίσματα. Εδώ είχα την δυσκολία ότι έπρεπε να παρουσιάσω έναν τεχνολογικά μελλοντικό κόσμο έχοντας ελάχιστες οικονομικές δυνατότητες. Έτσι πάρθηκε η επιλογή να μην εστιάσω στον κόσμο ως σύνολο αλλά στο τι ανάγκες και συναισθήματα προκαλεί στους χαρακτήρες της ταινίας αυτός ο φανταστικός κόσμος. Μια επιλογή που, παρότι στην αρχή έγινε από οικονομικές ανάγκες, το αποτέλεσμα της ήτανε να φέρει πολύ πιο κοντά στο σήμερα τους χαρακτήρες και να αφήσει τον θεατή ελεύθερο να φανταστεί μόνος του το πως λειτουργεί ο κόσμος έξω από τον ιδεώδη κόσμο του Φίλιππου και το μικρό του γραφείο. Παρόλα αυτά εξακολουθούσα να χρειάζομαι τρεις χώρους γυρισμάτων (μπαρ, γραφείο, παραλία). Το μπαρ μπόρεσε να βρεθεί πολύ γρήγορα καθώς στο οικογενιακό μου περιβάλλον υπήρχε ο “τέλειος χώρος”, ένα μπαρ το οποίο έβγαζε noir³⁶ στοιχεία, είχε κατάλληλους χώρους για γυρίσματα και μια προ υπάρχουσα διακόσμηση που ταίριαζε σε αυτήν του σεναρίου. Το μόνο αρνητικό ήτανε ότι δεν θα είχα την δυνατότητα να το κρατήσω κλειστό για πολλές μέρες. Παρόλα αυτά, ήτανε μια εύκολη και γρήγορη λύση. Έπειτα το γραφείο, στην αρχή ήθελα να είναι γιαπί αλλά ένας τέτοιος χώρος με εύκολη πρόσβαση σε ρεύμα ήτανε αδύνατον να βρεθεί, οπότε έγινε η αλλαγή σε γραφείο όπου και χρησιμοποιήθηκε μια αίθουσα από το κτήριο της σχολής μου. Μια επιλογή που στο πλαίσιο της ιστορίας λειτουργούσε πολύ καλύτερα. Καθώς πλέον υπήρχε η δυνατότητα να παρουσιαστεί ο Φίλιππος στο περιβάλλον εργασίας του με έναν άμεσο και ξεκάθαρο τρόπο, ο οποίος μπορούσε να δημιουργήσει τα συναισθήματα μοναξιάς και στεναχώριας πολύ καλύτερα από ότι θα κατάφερνε ένα γιαπί. Τέλος χρειάζονταν μια ρομαντική παραλία ευρύχωρη και με άμμο, η οποία ταυτόχρονα να είναι αρκετά απομονωμένη από την φασαρία και τον κόσμο αλλά αρκετά κοντά

³⁵ Dwight V. Swain & Joye R. Swain, Film Scriptwriting: A Practical Manual, 1976, σ. 77-78

³⁶ Όρος που έγινε διάσημος από τις ταινίες Noir, ταινίες εποχής, συνήθως (αν όχι πάντα) αστυνομικές.

σε μια πηγή ρεύματος. Ένας χώρος ο οποίος βρέθηκε αλλά με μεγάλο ρίσκο να έχουμε ατυχή συμβάντα με περαστικούς.

Άλλη μια δυσκολία υπήρξε η αναζήτηση ηθοποιών, το οικογενειακό μου περιβάλλον παρείχε κάποιες επιλογές (μπάρμαν, φωνή γυναίκας διαφήμισης) αλλά αυτό άφηνε δύο πολύ σημαντικούς ρόλους κενούς, τον πρωταγωνιστή και την γυναίκα. Στην πόλη του Βόλου (πόσο μάλλον τον Αύγουστο) δεν υπάρχουν πολλοί επαγγελματίες ηθοποιοί και οι ταλαντούχοι ερασιτέχνες δεν ήτανε διαθέσιμοι. Έτσι έφερα μια καλή μου φίλη από την Θεσσαλονίκη, η οποία δυστυχώς μπορούσε πολύ συγκεκριμένες μέρες, και έναν οικογενειακό γνωστό από την Αθήνα ο οποίος μπορούσε να μείνει μόλις τέσσερις μέρες.

Έτσι λοιπόν, υπήρχαν μόλις 4 μέρες, χρόνος ακόμα μικρότερος αν αναλογιστεί κανείς ότι σε κάθε σκηνή χρειαζόμασταν νυχτερινές ώρες, για να γυριστούν 17 δύσκολες και χρονοβόρες σκηνές με ελάχιστο κινηματογραφικό εξοπλισμό. Χρειάστηκε πολλές υπερωρίες, πολύ τρέξιμο, τρομερή οργάνωση και προσαρμοστικότητα στα προβλήματα που συνεχώς εμφανίζονταν (χαλασμένο tascam, περαστικοί, λίγος χρόνος). Αλλά είμαι περήφανος να πω πως όχι μόνο επιτευχθεί αυτός ο στόχος, αλλά πραγματοποιήθηκε σε τόσο καλό κλίμα συνεργασίας, που όλοι παρόλη την τρομερή κούραση, πέρασαν καλά και το ευχαριστήθηκαν.

Ότι δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί για την φύση της ταινίας σε πραγματικούς χώρους λόγω οικονομικών δυσκολιών, έπρεπε να πραγματοποιηθεί στο μοντάζ. Η ταινία χρειάζονταν σκηνές που θα εντυπωσίαζαν τον θεατή και θα τον έβαζαν στο κλίμα της ταινίας. Αυτό συνέβη με πολύ απλές τεχνικές, όπως η σταθερή κάμερα σε σταθερό πλάνο που χρησιμοποιείται στην σκηνή “της παγίδευσης” του Φιλίππου στο μπαρ, στις στοίβες χαρτιών στο γραφείο, καθώς και στην τριπλή εμφάνιση της γυναίκας στο μπαρ. Πέρα από αυτό δόθηκε πολύ μεγάλη προσοχή στην ηχητική επένδυση της ταινίας, με ηχητικά εφέ και πρωτότυπη μουσική που γράφτηκε αποκλειστικά για την ταινία.

Επίλογος

Μέσω της ταινίας μου “Μηχανική Ευτυχία” έγινε δυνατός ο συνδυασμός της ερευνητικής θεωρητικής εργασίας με τις καλλιτεχνικές μου αναζητήσεις. Κατάφερε να πραγματοποιηθεί η δημιουργία ενός οπτικοακουστικού συνόλου το οποίο δίνει την δική του εκδοχή για το μέλλον του διανθρωπισμού και να δημιουργήσει τον δικό του μετάνθρωπο. Κατ’ επέκταση με αυτόν τον τρόπο γίνεται η καλύτερη κατανόηση του συνόλου της φιλοσοφίας του διανθρωπισμού. Ενώ παράλληλα εκφράζονται οι ανησυχίες για το πως θα ενσωματωθεί ο μετάνθρωπος στην μελλοντική κοινωνία και τι πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές θα φέρει η επίτευξη αυτής της τεχνολογίας. Μέσω της διαδικασίας αυτής θεωρώ πως όχι μόνο βελτιώθηκαν οι θεωρητικές μου γνώσεις στα προαναφερόμενα αντικείμενα καθώς και του κινηματογράφου ως σύνολο. Αλλά επιλέγοντας να ηγηθώ ενός τόσο δύσκολου και περίπλοκου πρότζεκτ θεωρώ πως βελτίωσα και τις πρακτικές μου γνώσεις πάνω στο αντικείμενο της δημιουργίας ταινιών. Επιπλέον έκανα γνωριμίες και απέκτησα επαφές με συνεργάτες που σε συνδυασμό με τις προαναφερόμενες γνώσεις θα κάνουν οποιοδήποτε μελλοντικό μου έργο πολύ πιο εύκολο στην πραγματοποίησή του. Ακόμα, θεωρώ πως οι δυνατότητες μου στην παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού αναβαθμίστηκαν και σε συνεργασία με τους νέους συνεργάτες μου πιστεύω πως έχει ανοίξει ο δρόμος για την πραγματοποίηση ακόμα μεγαλύτερων έργων. Τέλος, έχω το θάρρος να πω, πως η παρούσα ταινία είναι μια προσπάθεια που ευελπιστώ ότι θα πάει καλά σε διάφορα φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους.

Εικόνα 18. “Μηχανική Ευτυχία” Ο Φίλιππος να λέει “τέλος”.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Βιβλία και άρθρα

Dieter Birnbacher, «Posthumanity, Transhumanism and Human Nature», Medical Enhancement and Posthumanity, Bert Gordijn και Ruth Chadwick (επιμ.), Springer 2008

Dwight V. Swain & Joye R. Swain, "Film Scriptwriting: A Practical Manual", 1976

Mark Fisher, "Capitalist Realism: Is There No Alternative?", 2009

Max More & Natasha Vita-More, 2013, The Transhumanist Reader: Classical and Contemporary Essays on the Science, Technology, and Philosophy of the Human Future, First Edition. Δημοσιεύθηκε 2013 από τους John Wiley & Sons, Inc.

Merriam-Webster, "Definition of "dystopia", Merriam-Webster, Inc. 2012

Nick Bostrom, 2003, Transhumanist FAQ –A General Introduction-. Έκδοση 2.1

Urban Wiesing, «Η ιστορία της ιατρικής βελτίωσης: από την αποκατάσταση στο ακέραιο στην αποκατάσταση στο άριστο;», Εισαγωγή στην Βιοηθική: ιστορικές και συστηματικές προσεγγίσεις, Σωκράτης Δεληβογιατζής και Ελένη Καλοκαιρινού, Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2014

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής. (1998) του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη

Links για τα άρθρα

<https://el.theclickinggeneration.com/4081-definition-of-anime>

<https://neuralink.com>

<https://www.irishpremiumspirits.eu/history-of-the-wild-geese/>

<https://xromata.com/?p=5663>

Links για τις αναφερόμενες ταινίες

Matrix. Σκήν. Lana Wachowski. Πρωτ. Keanue Reeves, και Laurence Fishburne. Warner Bros, 1999
<https://www.imdb.com/title/tt0133093/>

Minority Report. Σκήν. Steven Spielberg. Πρωτ. Tom Cruise, και John Cohen. DreamWorks, 2002
<https://www.imdb.com/title/tt0181689/>

Blade Runner. Σκήν. Ridley Scot. Πρωτ. Harrison Ford, και Rutger Hauer. The Ladd Company, 1982
<https://www.imdb.com/title/tt0083658/>

Blade Runner 2049. Σκήν. Denis Villeneuve. Πρωτ. Harrison Ford, και Ryan Gosling. Alcon Media Group, 2017
<https://www.imdb.com/title/tt1856101/>

La Jetée. Σκήν. Chris Marker. Πρωτ. Etienne Becker, και Jean Negroni. Argos Films, 1962
<https://www.imdb.com/title/tt0056119/>

Paprika. Σκήν. Satoshi Kon. Πρωτ. Megumi Hayashibara, και Toru Emori. Sony Pictures Entertainment Japan, 2006
<https://www.imdb.com/title/tt0851578/>

Σενάριο

Μηχανική Ευτυχία

Σκηνή 0 Εσωτερικό Γραφείο - Γιαπί

Ένα κόκκινο κερί σε ένα σκοτεινό δωμάτιο σιγοκαίει.

Φίλιππος - Αφηγητής

Αν ο θεός δημιουργήσε τον άνθρωπο

Και ο άνθρωπος εξέλιξε τον εαυτό του δημιουργώντας κάτι νέο

Κάνει αυτό θεό τον άνθρωπο;

Σκηνή 1ή Εσωτερικό Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο Φίλιππος (26) εισέρχεται σε ένα μικρό, ζεστό και elegant bar, το οποίο είναι άδειο, παίζει χαλαρή Jazz, τραβάει ένα σκαμπό και κάθεται στο μπαρ. Αφού βουλευτεί, εμφανίζεται ο μπαρμαν φορόντας την στερεοτυπική φορεσιά μπαρμαν (πουκάμισο, γιλέκο, τραγιάσκα) σκουπίζει λίγο το μπαρ μπροστά του και αφήνει ένα ποτήρι νερό.

Μπαρμαν

Καλησπέρα, τι να σας φέρω;

Φίλιππος

Ένα Jameson Black χωρίς πάγο.

Μπαρμαν

Αμέσως!

Ο Φίλιππος πίνει μια μεγάλη γουλιά νερό ενώ ο μπαρμαν παίρνει το μπουκάλι με το Jamesson black το βάζει σε ένα χαμηλό ποτήρι χωρίς μεζούρα, παίρνει και ένα κεσεδάκι ξηροκάρπια και τα αφήνει και τα δύο μπροστά στον Φίλιππο.

Μπαρμαν

Στην υγεία σας.

Φίλιππος

Σας ευχαριστώ.

Ο Φίλιππος επεξεργάζεται για λίγο το ποτό του, κουνάει το ποτήρι γύρω γύρω και αφουγκράζεται τη μουσική, ενώ παράλληλα κουνιέται ελαφρώς στο ρυθμό της μουσικής. Μετά από λίγο πίνει την πρώτη γουλιά. Κοιτάζει τον Μπαρμαν και του κάνει μια χειρονομία ευγνωμοσύνης (κουνάει το ποτήρι ελαφρά "στην υγεία μας".)

Εκείνη την στιγμή περνάει δίπλα του μια πανέμορφη γυναίκα η οποία φοράει ένα στενό, μακρύ κόκκινο φόρεμα. Ο Φίλιππος την παρατηρεί και την ακολουθεί με το βλέμμα του.

Μπαρμαν

Καλησπέρα, τι να σας φέρω;

Φίλιππος

Συγ... Συγνώμη δεν σας άκουσα.

Μπαρμαν

Λέω, θέλετε να πιείτε κάτι;

Φίλιππος

Μα πίν...

Εκείνη την στιγμή παρατηρεί ότι το ποτό και τα ξηροκάρπια του λείπουν, ο μπαρμαν κρατάει μια πετσέτα και μόλις του έχει αφήσει ένα γεμάτο ποτήρι νερό.

Μπαρμαν

Λοιπόν;...

Φίλιππος

Ένα Jamesson Black χωρίς πάγο.

Μπαρμαν

Αμέσως!

Αυτή την φορά ο Φίλιππος είναι ανήσυχος, κοιτάζει τριγύρω του, έχει μια νευρική κατάσταση ο μπαρμαν του αφήνει το ποτό μπροστά του με ένα κεσεδάκι ξηροκάρπια.

Μπαρμαν

Στην υγεία σας.

Φίλιππος

Ευχαριστώ.

Ο Φίλιππος πίνει μια μεγάλη γουλιά και προσπαθεί να ηρεμήσει. Μετά από λίγο ακούει τον ήχο από περπάτημα γυρνάει το βλέμμα του και βλέπει μια γυναίκα με κόκκινο φόρεμα, γρήγορα αποστρέφει το βλέμμα του πίσω στο μπαρμαν. Παρατηρεί το βλέμμα του μπαρμαν το οποίο κοιτάει στο κενό. Γυρνάει και ψάχνει την κοπέλα, την βλέπει να κάθεται σχεδόν όρθια σε ένα ψηλό τραπέζι. Ανεβαίνει με το βλέμμα του να βρει το πρόσωπο της αλλά προτού προλάβει τον πιάνει ο μπαρμαν από τον ώμο και τον γυρνάει στην θέση του.

Μπαρμαν

Καλησπέρα, τι να σας φέρω;

Ο Φίλιππος ανήσυχος και τρομαγμένος, σηκώνεται και βιαστικά πάει να βγει από το μαγαζί με το που περνάει την πόρτα ξαναμπαίνει στο μαγαζί απλώς μία πόρτα στην αντίθετη πλευρά με την αρχική. Μπερδεμένος και τρομαγμένος κοιτάει τριγύρω, τσιμπιέται ελπίζοντας να ξυπνήσει. Όταν αντιληφθεί ότι δεν μπορεί να ξεφύγει έτσι παίρνει μια βαθιά ανάσα και ξαναπερνάει την πόρτα, μόνο και μόνο για να ξαναεισέλθει στον ίδιο χώρο. Τρέχοντας πλέον ξαναβγαίνει από το μαγαζί, μόνο και μόνο για να εισέλθει πάλι από την αντίθετη μεριά. Μια, δύο, τρεις, τέσσερις φορές κάνει το ίδιο χωρίς αποτέλεσμα. Δοκιμάζει να τρέξει αντίθετα μια, δύο, τρεις φορές χωρίς κάποιο διαφορετικό αποτέλεσμα. Δοκιμάζει να τρέξει από την μια και απότομα να γυρίσει προς την άλλη. Δοκιμάζει να βγει περπατώντας, να βγει

πηγαίνοντας ανάποδα. Αλλά δεν καταφέρνει να ξεφύγει. Κάθεται κάτω ουρλιάζει, χτυπιέται... Όλα σκοτεινιάζουν.

Σκηνή 2ή Εσωτερικό Βράδυ Εργαστήριο - Γραφείο

Σκοτάδι ακούγονται ήχοι πληκτρολογίου οι οποίοι διακόπτονται απότομα από έναν δυνατό ψιλό ήχο.

Σκηνή 1ηB Εσωτερικό Βράδυ Νότος Καφέ Μπαρ

Ο Φίλιππος είναι εξουθενωμένος στο πάτωμα, προσπαθεί να αποδεχτεί την νέα κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Το βλέμμα του είναι καρφωμένο στο κενό, ενώ εκείνος μουρμουράει τις πρώτες σκηνές αυτού του σεναρίου.

Μπαρμαν

Να σας βοηθήσω;

Φίλιππος

...

Μπαρμαν

Κύριε... Είστε καλά;

Ο Φίλιππος συνέρχεται, σηκώνεται πάνω, πλησιάζει τον μπαρμαν.

Φίλιππος

Που βρίσκομαι; τι συμβαίνει εδώ;

Μπαρμαν

Εσείς επιλέξατε να έρθετε εδώ... Όσο για το τι συμβαίνει... Είναι πραγματικά εκπληκτικό.

Ο Φίλιππος τον κοιτάει, έρχεται ακόμα πιο κοντά.

Φίλιππος

Τι είναι πραγματικά εκπληκτικό;

Πονοκέφαλος πιάνει και πάλι τον Φίλιππο, κάνει δύο βήματα πίσω

Σκηνή 2ήΒ Εσωτερικό Βράδυ Εργαστήριο - Γραφείο

Ο Φίλιππος - Αφηγητής κάθεται μόνος του σε ένα μεγάλο χώρο γραφείων, κάθεται στον μοναδικό υπολογιστή που υπάρχει στον χώρο. Πληκτρολογεί κοιτώντας σαν χαμένος την οθόνη. Σιγά σιγά αρχίζουν και προστίθενται μικρές στοίβες από χαρτιά τριγύρω του.

Σκηνή 3ή Εσωτερικό Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο Φίλιππος εισέρχεται στο μπαρ σε γρήγορη κίνηση, παράλληλα αφηγείται η φωνή του Φίλιππου ελαφρώς πιο βαριά, μεταλλική και χωρίς συναίσθημα.

Φίλιππος (αφηγητής)

Ο Φίλιππος (26) εισέρχεται σε ένα μικρό, ζεστό και elegant bar, το οποίο είναι άδειο, παίζει χαλαρή Jazz... διόρθωση στο ραδιόφωνο ακούγεται η διαφήμιση "μετάνθρωπος"

Στην διαφήμιση παίζει μια μελαγχολική βαριά μουσική

Φωνή Γυναίκας Διαφήμιση

Κρύο... Πείνα... Δίψα... Κούραση... Πόνος...

Αδυναμίες που βιώνει ο άνθρωπος, αδυναμίες που μπαίνουν εμπόδιο στις ζωές μας, στην εξέλιξη και στην επιτυχία μας. Ανάγκες που μας καθήλωναν πάντα στην ιστορία μας.

Η μουσική της διαφήμισης αλλάζει σε χαρούμενη και ελπιδοφόρα

Φωνή Γυναίκας Διαφήμιση

Άσε πίσω τις απαρχαιωμένες βιολογικές σου ανάγκες και ζήσε επιτέλους την καλή ζωή. Ελεύθερος από τις αδυναμίες του απαρχαιωμένου, κακοφτιαγμένου ανθρώπινου σώματος σου. Γράψου και εσύ στο πρόγραμμα "μετάνθρωπος".

Σκηνή 4ή παρ. Με 3ή Εσωτερικό Βράδυ Γιαπί - Φτωχό σπίτι

Ο Φίλιππος μόνος του, περιπλανιέται στο άδειο κτήριο, κρυώνει και δείχνει κουρασμένος.

Ένα σχεδόν άδειο πιάτο, ένα μισό άδειο ποτήρι βρώμικο νερό.

Ο Φίλιππος ξανά μόνος του στο πάτωμα, καλύπτει το πρόσωπο του, κλαίει.

Σκηνή 5ή Εσωτερικό Βράδυ Γραφείο

Βλέπουμε το κόκκινο κερί πάνω στο γραφείο, το οποίο συνεχίζει να σιγοκαίει.

Φίλιππος - Αφηγητής

Πλέον δεν φοβάμαι, μα ούτε και πονάω μήπως όμως αυτή η απώλεια με οδήγησε στο να χάσω κάτι ακόμα μεγαλύτερο;

Σκηνή 6ή Εσωτερικό Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο Φίλιππος κάθεται στο τραπέζι της όμορφης γυναίκας με το κόκκινο φόρεμα, κάνει νόημα στο μπαρμαν να της φέρει ένα δεύτερο ποτό.

Φίλιππος

Επιτρέψτε μου να συστηθώ, είμαι ο Φίλιππος.

Απλώνει το χέρι τους προς το μέρος της γυναίκας για χειραψία.

Γυναίκα

Γνωριζόμαστε ήδη

Φίλιππος

Γνωριζόμαστε; Αποκλείεται... Δεν θα ξέχναγα ποτέ μια φυσιογνωμία σας την δικιά σας.

Γυναίκα

Και όμως... Ξεχνάς πολλά.

Ένας οξύς, δυνατός ήχος ακούγεται πάλι και ο Φίλιππος πιάνει το κεφάλι του από τον πόνο.

Σκηνή 1ηΓ Εσωτερικό Βράδυ Νότος Καφέ Μπαρ

Ο Φίλιππος πιάνει το κεφάλι του, ο οξύς ήχος σταματάει, πλησιάζει ξανά το μπαρμαν.

Φίλιππος

Τι μου συμβαίνει, τι είναι εκπληκτικό απάντησε μου!

Μπαρμαν

Το ανθρώπινο μυαλό είναι εκπληκτικό, εκατοντάδες χρόνια επιστημονικής εξέλιξης, δεκάδες χρόνια δημιουργίας τρομερών τεχνολογικών ευρημάτων. Και όμως το ανθρώπινο μυαλό παραμένει το πιο περίπλοκο πράγμα σε όλο το σύμπαν.

Ο Φίλιππος φεύγει από το μπαρ και αρχίζει να περπατάει πάνω κάτω παράλληλα από την μπάρα απευθυνόμενος λίγο στον μπαρμαν και λίγο στον εαυτό του.

Φίλιππος

Έχω πεθάνει και αυτό είναι κάποιο τεστ; Τρελάθηκα εντελώς; Με έχουν ναρκώσει; Τι έκανα εδώ; Γιατί δεν μπορώ να θυμηθώ τι έκανα πριν έρθω εδώ;

Μπαρμαν

Δεν μου λες, τι μέρα έχουμε;

Φίλιππος

...

Μπαρμαν

Ακόμα καλύτερα, τι χρονιά έχουμε;

Φίλιππος

Έχουμε... Δεν... Δεν μπορώ να θυμηθώ...

Κάθεται ξανά στο σκαμπό, ήσυχος. Μετά από λίγο κοιτάει τον μπαρμαν.

Φίλιππος

Είσαι εδώ για να με βοηθήσεις ή για να με βασανίσεις;

Μπαρμαν

Ο μόνος λόγος που είμαι εδώ είναι επειδή εσύ με έφερες. Πράττεις και εγώ αντιδρώ.

Φίλιππος

Αυτό...

Ο Φίλιππος δείχνει τον μπαρμαν ελαφρώς εκνευρισμένος.

Φίλιππος

Αυτό δεν βγάζει νόημα

Ο Μπαρμαν κάνει δύο βήματα πίσω, πιάνει ένα μπουκάλι Jamesson και δύο σφηνοπότηρα, βάζει το ένα μπροστά από τον Φίλιππο και το άλλο μπροστά από τον εαυτό του. Γεμίζει τα ποτήρια και χτυπάει τον Φίλιππο ελαφρώς στον ώμο.

Μπαρμαν

Έλα μην σκας, χαλάρωσε σε μπαρ είσαι!

Ο Φίλιππος κοιτάει για λίγο το σφηνοπότηρο, κοιτάει τον μπαρμαν.

Φίλιππος

Πόσο χειρότερη μπορεί να γίνει η κατάσταση; Σε ευχαριστώ!

Πίνει το σφηνάκι.

Σκηνή 5ή Εσωτερικό Βράδυ Νότος Μπαρ

Βρισκόμαστε στο τραπέζι που τον είχαμε δει να κάθεται με την γυναίκα, μπροστά τους έχουν μισοάδεια ποτήρια νερού και δύο άδεια ποτά.

Γυναίκα

Είσαι πράγματι σε μπαρ;

Ο Φίλιππος δείχνει τον χώρο γύρω του.

Φίλιππος

Που αλλού θα μπορούσα να είμαι;

Γυναίκα

Που θα ήθελες να είσαι;

Ο Φίλιππος γελάει ελαφρώς, την κοιτάει και έρχεται πιο κοντά.

Φίλιππος

Στην παραλία, βράδυ, τέλη καλοκαιριού... Το φεγγάρι είναι ψηλά στον νυχτερινό ουρανό και αφήνει το αποτύπωμα του στην θάλασσα. Φυσάει ένα αεράκι... όχι πολύ κρύο αλλά αρκετά δροσερό ώστε να μου δίνει δικαιολογία να σε κρατάω στην αγκαλιά μου. Έχουμε ανάψει δύο κεριά, πίνουμε κόκκινο κρασί και συζητάμε για κάτι χαζό... Αλλά ταυτόχρονα ακούγεται σαν την πιο ενδιαφέρουσα και αστεία συζήτηση που έχουμε κάνει ποτέ... Με κοιτάς, γελάς... Σε κοιτάω χαμογελάω και σε φιλάω... Εκεί θα ήθελα να είμαι.

Όσο προχωράει ο μονόλογος, ο τόνος του Φίλιππου αλλάζει γίνεται ολοένα και πιο κοντά σε αυτόν τον μηχανικό χωρίς συναίσθημα του Φιλίππου - Αφηγητή. Ήχοι πληκτρολογίου ακούγονται.

Σκηνή 7ή Παρ. Με 5ή Εξωτερικό Βράδυ Παραλία

Ο Φίλιππος και η γυναίκα κάθονται στην παραλία πάνω σε μια μωβ πετσέτα. Δύο κεριά βρίσκονται στο πλάι τους, ένα κόκκινο και ένα

μπλε. Ο Φίλιππος παίρνει αγκαλιά την γυναίκα και την φέρνει πιο κοντά του. Συζητάνε, χωρίς να ακούμε τι λένε. Κοιτάζονται, η γυναίκα γελάει. Ο Φίλιππος χαμογελάει. Φιλιούνται. Μετά από λίγο σταματάνε. Η γυναίκα απομακρύνεται.

Γυναίκα

Ρομαντικό, αλλά... Δεν το νιώθεις πραγματικά... Θυμάσαι την ιδέα, μόνο και μόνο για να μπορείς να γράφεις για αυτό.

Σηκώνεται σβήνει το μπλε κερί και το παίρνει μαζί της.

Γυναίκα

Ήρθε η ώρα να ξυπνήσεις Φίλιππε.

Φεύγει. Ο Φίλιππος μένει μόνος να κοιτάει το κόκκινο κερί.

Σκηνή 8ή Εσωτερική Βράδυ Γιαπί – Γραφείο

Ο Φίλιππος μόνος του στο γραφείο, τον φωτίζει μονάχα το φως της οθόνης. Συνεχίζει να κοιτάει σαν χαμένος. Γύρω του προστίθενται ολοένα και περισσότερες στοίβες από χαρτιά όσο αυτός πληκτρολογεί. Ακούγεται ήχος τηλεόρασης, καταστροφές, οικονομικές δυσκολίες, πείνα, αρρώστια. Ατάραχος, σαν να αγνοεί την ύπαρξη τους συνεχίζει να πληκτρολογεί. Τα χαρτιά γεμίζουν την οθόνη.

Σκηνή 9ή Εσωτερική Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο Φίλιππος κάθετα στο μπαρ, μπροστά του βρίσκονται 5 άδεια σφηνάκια και 1 γεμάτο. Απέναντι του είναι ο μπαρμαν στην μεριά του οποίου επίσης βρίσκονται 5 άδεια σφηνάκια αλλά δεν υπάρχει γεμάτο. Ο Φίλιππος σηκώνει το σφηνάκι του και απευθύνεται στον μπαρμαν.

Φίλιππος

Σε ευχαριστώ!

Το πίνει και το αφήνει μπροστά του μαζί με τα υπόλοιπα. Ο μπαρμαν αρχίζει και μαζεύει τα ποτήρια.

Φίλιππος

Ξέρεις τι; Τσως τελικά να μην είναι και τόσο άσχημο που έχω εγκλωβιστεί σε ένα μπαρ. Θέλω να πω από όλα τα μέρη που θα μπορούσε να σου τύχει κάτι τέτοιο, μάλλον το μπαρ είναι από τις καλύτερες επιλογές.

Ο μπαρμαν γελάει.

Μπαρμαν

Χαίρομαι που το βλέπεις έτσι.

Μαζεύει τα ποτήρια και φεύγει προς την κουζίνα του μπαρ. Ο Φίλιππος μένει μόνος του και παρατηρεί ένα μικρό διακοσμητικό πλοίο που βρίσκεται στα ράφια πίσω από το μπαρ. Μέτα από λίγο ο μπαρμαν επιστρέφει.

Φίλιππος

Ήσουν ναυτικός ή απλά σαρέσει ο μοντελισμός;

Ο Φίλιππος κοιτάει προς το πλοίο. Ο μπαρμαν γυρνάει το παίρνει στα χέρια του και το ακουμπάει στο μπαρ.

Μπαρμαν

Για να είμαι ειλικρινής τίποτα από τα δύο. Το κρατάω ως διαρκή υπενθύμιση των ερωτήσεων που δεν μπορώ να απαντήσω.

Φίλιππος

Δηλαδή;

Μπαρμαν

Τα παράδοξα... Φιλοσοφικά ερωτήματα τα οποία δεν έχουν σωστή ή λάθος απάντηση.

Φίλιππος

Και το πλοίο πως κολλάει με τα παράδοξα;

Μπαρμαν

Το συγκεκριμένο αναφέρεται στο παράδοξο του πλοίου του Θυσέα.
Φαντάζομαι το γνωρίζεις;

Φίλιππος

Όχι, αλλά ανυπομονώ να το μάθω.

Ο μπαρμαν παίρνει μια μεγάλη ανάσα.

Μπαρμαν

Βρισκόμαστε την Αρχαία Αθήνα και συγκεκριμένα στο λιμάνι του Πειραιά, η τριήρης του Θυσέα έχει μετατραπεί σε μνημείο. Όμως με το πέρασμα του χρόνου αρχίζει και χαλάει. Για να την επισκευάσουν λοιπόν, αλλάζουν μια σανίδα, μετά μια δεύτερη και μια τρίτη. Αλλάζουν τα πανιά, μερικά κουπιά και ούτω καθεξής. Το ερώτημα είναι

Σκηνή 10ή Εσωτερική Γιαπί - Γραφείο

Ο Φίλιππος - Αφηγητής μόνος του στην μέση του δωματίου, καθισμένος στην καρέκλα μπροστά από το πληκτρολόγιο να πληκτρολογεί.

Φίλιππος-Αφηγητής

Πότε το πλοίο του Θυσέα σταματάει να είναι το πλοίο του Θυσέα; Αν σταματάει ποτέ. Όταν αλλάξει η πρώτη σανίδα; Όταν αλλάξουν τα πανιά; Όταν αλλάξει το μισό; Ή παραμένει το πλοίο του Θυσέα μέχρι να αλλάξει και η τελευταία σανίδα; Ή μήπως δεν σταματάει ποτέ;

Σκηνή 9ήβ Εσωτερική Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο μπαρμαν που μόλις έχει τελειώσει την αφήγηση του παράδοξου κοιτάει τον Φίλιππο περιμένοντας μια απάντηση. Η γυναίκα όμως εμφανίζεται ξαφνικά στο πλευρό του και πριν προλάβει να απαντήσει ο Φίλιππος.

Γυναίκα

Δεν σταματάει ποτέ, το πλοίο του Θυσέα είναι μια ιδέα και όχι απλά μερικά σανίδια τοποθετημένα με συγκεκριμένο τρόπο.

Μπαρμαν

Εσένα σου είπα να φύγεις από εδώ.

Σκηνή 11ή Εσωτερική Βράδυ Γραφείο

Συνεχίζουμε να βλέπουμε το κόκκινο κερί.

Φίλιππος - Αφηγητής

Τι σημαίνει καν, το να είσαι άνθρωπος;

Σκηνή 12ή Εσωτερική Βράδυ Νότος Μπαρ

Ήχοι πληκτρολογίου. Η γυναίκα κάθεται στο προτελευταίο σκαμπό στο μπαρ.

Φίλιππος - Αφηγητής

Σκηνή 10ή Εσωτερική Βράδυ Νότος Μπαρ,

Γυναίκα

Ακούγονταν σαν καλή προσφορά...

Φίλιππος - Αφηγητής

Η γυναίκα κάθεται στο προτελευταίο σκαμπό στο μπαρ... Διόρθωση,

Η γυναίκα κάθεται στον καναπέ.

Γυναίκα

Μια λύση στα προβλήματα σου

Φίλιππος - Αφηγητής

Η γυναίκα κάθεται στον καναπέ... Διόρθωση,

Η γυναίκα είναι όρθια στο κέντρο του μπαρ.

Γυναίκα

Φυσικά δεν είχες την οικονομική δυνατότητα

Φίλιππος - Αφηγητής

Η γυναίκα είναι όρθια στο κέντρο του μπαρ

Η γυναίκα πλησιάζει προς το μέρος του Φιλίππου κρατώντας ένα χαρτί.

Γυναίκα

Όλα άλλαξαν όμως μετά την προσφορά.

Του δίνει ένα συμβόλαιο. Η γυναίκα εξαφανίζεται. Ο Φίλιππος μένει μόνος του στο μπαρ. Σηκώνει το συμβόλαιο και το κοιτάει. Περπατάει μερικά βήματα μπροστά. Ακούγεται η φωνή του μπαρμαν.

Μπαρμαν

Φίλιππε, το αφεντικό σε συμπαθεί και ξέρεις πως δουλεύουμε εδώ.

Ο Φίλιππος ψάχνει τριγύρω του αναζητώντας από που έρχεται η φωνή.

Γυναίκα

Είμαστε όλοι μια μεγάλη οικογένεια

Ο Φίλιππος πιάνει το κεφάλι του, ακούγεται πάλι ο δυνατός, ψηλός ήχος.

Μπαρμαν

Βλέπουμε πως περνάς μια δύσκολη κατάσταση

Γυναίκα

Και θα θέλαμε να σε βοηθήσουμε

Ο Φίλιππος παραπατάει, πονάει, συνεχίζει να κρατάει το κεφάλι του.
Ουρλιάζει.

Σκηνή 13ή Εσωτερικό Βράδυ Γιαπί - Γραφείο

Ο Φίλιππος μόνος του καθισμένος, δεν πληκτρολογεί, κοιτάει το κενό.

Φίλιππος - Αφηγητής

Βλέπουμε τις δυνατότητες σου και θα θέλαμε να σου κάνουμε μια
προσφορά

Από την τηλεόραση ακούγεται μια διαφήμιση.

Γυναίκα Διαφήμιση

Με το πρόγραμμα "Μετάνθρωπος" δεν θα νιώθετε πλέον το κρύο, την
πείνα, την δίψα, την κούραση και τον πόνο

Σκηνή 14ή Εσωτερική Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο Φίλιππος κάθεται μόνος του σε ένα τραπέζι και κοιτάει προς την
άκρη του δωματίου.

Φίλιππος - Αφηγητής

Θα καλύψουμε εμείς τα έξοδα για να μπείς στο πρόγραμμα "μετάνθρωπος"

Στην γωνία του μπαρ είναι μόνος του ο Φίλιππος - Αφηγητής πλάτη προς
τον Φίλιππο, κοιτάει το κενό. Μπροστά του δεν έχει τίποτα.

Ο Φίλιππος είναι σοκαρισμένος, δεν μπορεί να πιστέψει αυτό που
βλέπει.

Φίλιππος

Εσύ... Εγώ, δεν δεν μπορείς να είσαι εδώ.

Φίλιππος - Αφηγητής

Ως αντάλλαγμα, θα δουλεύεις για εμάς μέχρι να αποπληρώσεις το χρέος σου

Φίλιππος

Πως ήρθες εδώ;

Φίλιππος - Αφηγητής

Μόλις, 80 χρόνια εργασίας, γνωρίζεις τα οφέλη του προγράμματος... Ένα τέτοιο νούμερο είναι πολύ μικρό μπροστά στην ζωή που θα κάνεις

Σκηνή 15ή Εσωτερικό Βράδυ Νότος Μπαρ

Ο Φίλιππος κάθεται στο μπαρ, παίζει χαλαρή Τζαζ, αφουγκράζεται τον χώρο. Ο μπαρμαν έρχεται και καθαρίζει το μπαρ μπροστά του. Του αφήνει ένα ποτήρι νερό.

Μπαρμαν

Καλησπέρα, τι να σας φέρω;

Φίλιππος

Νομίζω πλέον ξέρεις

Ο Μπαρμαν βγάζει αμέσως ένα ποτήρι και του βάζει λίγο Jamesson Black, δίπλα αφήνει τα ξηροκάρπια.

Φίλιππος

Σε ευχαριστώ...

Μπαρμαν

Λοιπόν, αποφάσισες πως θα τελειώσει η ιστορία σου;

Φίλιππος

Όπως πολύ καλά ξέρεις είμαι παγιδευμένος εδώ... Δεν είναι θέμα επιλογής

Μπαρμαν

Παγιδευμένος γιατί; Εγώ απολύτως ελεύθερο σε βλέπω

Φίλιππος

Πως ακριβώς είμαι ελεύθερος;

Μπαρμαν

Είναι η ελευθερία τίποτα παραπάνω από το δικαίωμα να ζούμε όπως θέλουμε; Που θα ήθελες δηλαδή να είσαι;

Σκηνή 16ή Εξωτερικό Βράδυ Παραλία

Ο Φίλιππος κρατάει αγκαλιά την κοπέλα. Κάθονται πάνω σε μια πετσέτα με δύο κόκκινα κεριά ανάμενα στο πλάι τους

Γυναίκα

Και πως τελειώνει η ιστορία σου τελικά;

Φίλιππος

Ιδανικά;

Γυναίκα

Όπως πιστεύεις ότι πρέπει να τελειώσει

Φίλιππος

Με εμένα ελεύθερο... Να αναζητώ εσένα... Αλλά αυτό είναι αδύνατο

Γυναίκα

Επειδή είσαι παγιδευμένος;

Φίλιππος

Επειδή είμαι παγιδευμένος

Η γυναίκα σπρώχνει τον Φίλιππο.

Γυναίκα

Ξέρεις... Κανένας πέρα από τον εαυτό μας δεν μπορεί να μας κυβερνήσει πραγματικά, όταν το κατανοήσεις αυτό θα είσαι πραγματικά ελεύθερος.

Σηκώνεται παίρνει το κόκκινο κερί και φεύγει. Ο Φίλιππος την κοιτάει, κοιτάει για λίγο την θάλασσα. Παίρνει μια βαθιά ανάσα παίρνει το άλλο κόκκινο κερί και φεύγει.

Σκηνή 17ή Εσωτερικό Βράδυ Γιαπί - Γραφείο

Βλέπουμε το γνώριμο τραπέζι, ακούμε ήχο από σπύρτο, το τραπέζι φωτίζεται από ένα μικρό κόκκινο κερί. Ο Φίλιππος - Αφηγητής χρησιμοποιώντας το κερί βάζει φωτιά στο συμβόλαιο το κρατάει στο χέρι του και περπατάει προς το παράθυρο.

Φίλιππος

Ο Φίλιππος ανοίγει το παράθυρο κοιτάει μια τελευταία φορά το φλεγόμενο χαρτί και το πετάει κάτω δίπλα του. Κάθεται και κοιτάει τον νυχτερινό ουρανό, νιώθει τον δροσερό αέρα στο πρόσωπο του, ακούει τον θόρυβο της πόλης. Κάθεται μέχρι να καεί εντελώς το χαρτί.

Τελος

